

**LIETUVOS BANKO
PRIEŽIŪROS TARNYBOS
FINANSINIŲ PASLAUGŲ IR RINKŲ PRIEŽIŪROS DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X.X. IR BANKO LUMINOR BANK AS GINČO NAGRINĖJIMO**

2020 m. rugsėjo 30 d. Nr. V 2020/(21.27.E-2101)-242-393
Vilnius

Lietuvos bankas gavo advokatės Evelinos Bakienės (toliau – atstovė), atstovaujančios pareiškėjui X.X. (toliau – pareiškėjas), kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir banko *Luminor Bank AS*, veikiančio per Lietuvoje įsteigtą skyrių, (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėjas iš savo asmeninės sąskaitos, esančios elektroninių pinigų įstaigoje *Revolut Payments UAB* (toliau – įstaiga), į savo asmeninę banko sąskaitą, esančią banke, pateikė vykdyti šiuos SHA tipo mokėjimo nurodymus: 2020 m. sausio 14 d. – 1 160 JAV dolerių, 2020 m. sausio 27 d. – 1 360 JAV dolerių, 2020 m. kovo 16 d. – 1 278 JAV dolerius, tačiau į pareiškėjo sąskaitą banke visais trimis atvejais buvo įskaityta 35 JAV doleriais mažesnė suma, nei pareiškėjas buvo nurodęs mokėjimo pavidimuose.

2020 m. gegužės 20 d. pareiškėjo atstovė kreipėsi į banką, prašydama paaiškinti, koku teisiniu pagrindu bankas iš pareiškėjo banko sąskaitos nuskaičiavo 35 JAV dolerių komisinį mokestį, pateikti informaciją, ar pareiškėjas buvo informuotas apie paslaugų įkainių pasikeitimus ir naujų mokesčių taikymą, jeigu 35 JAV doleriai buvo nuskaityti nepagrįstai, juos gražinti į pareiškėjo banko sąskaitą.

2020 m. birželio 17 d. bankas pateiktame atsakyme į pretenziją nurodė, kad pareiškėjui papildomų mokesčių už gautus ir įskaitytus mokėjimo pavidimus netaikė. Bankas paaiškino, kad „atliekant pavidimą kita valiuta, mokėjimas yra vykdomas per bankus korespondentus ir tuomet gali būti taikomi papildomi bankų korespondentų mokesčiai, kurie bankui nėra žinomi.“ Bankas pareiškėjui pateikė informaciją, kad atlikęs tyrimą nustatė, kad 15 JAV dolerių mokestį nuskaitė banko korespondento banko RIKOEE22 bankas korespondentas CITUS33. Bankas atsakė, kad dėl likusio 20 JAV dolerių mokesčio informacijos pateikti negali, nes jam nėra žinoma, kuris dar bankas korespondentas nuskaitė šiuos mokesčius.

Pareiškėjo atstovė kreipėsi į Lietuvos banką nurodė, kad pareiškėjui nėra žinoma, kuri finansų įstaiga nuskaitė 35 JAV dolerių mokestį už kiekvieno mokėjimo pavidimo įvykdymą, o pareiškėjas apie papildomą mokėjimo pavidimo mokesčio taikymą nebuvo informuotas. Pareiškėjo atstovė teigia, kad bankas pareiškėjo neinformavo apie pasikeitusias mokėjimo paslaugų teikimo sąlygas ir neinformavo apie papildomą 35 JAV dolerių mokestį už mokėjimo pavidimo įskaitymą. Dėl šios priežasties, pareiškėjo atstovės teigimu, bankas turi atlyginti pareiškėjo patirtą 35 JAV dolerių nuostolį, nes jeigu būtų buvęs informuotas apie papildomą 35 JAV dolerių mokėjimo pavidimo mokesčio taikymą, pareiškėjas būtų galėjęs pasirinkti kitą finansinių paslaugų teikėją ir šio mokesčio išvengti. Pareiškėjo atstovė prašė įpareigoti banką pateikti informaciją, kas, koku teisiniu pagrindu ir dėl kokių priežasčių pervedant lėšas iš sąskaitos įstaigoje į sąskaitą banke taiko 35 JAV dolerių mokestį, įpareigoti banką pateikti informaciją, ar pareiškėjas buvo informuotas apie paslaugų įkainių pasikeitimus ir naujų mokesčių taikymą nuo 2020 m. sausio mėnesio, jeigu 35 JAV dolerių mokestis buvo nuskaitytas be teisinio pagrindo, įpareigoti atsakingą asmenį gražinti nuskaitytus 35 JAV dolerius.

Bankas pateiktame atsiliepime paaiškino, kad iš pareiškėjo banko sąskaitos jokių mokesčių už mokėjimo pavidimo įskaitymą į banko sąskaitą nenurašė, taip pat nekeitė jokių

mokesčių, susijusių su pinigų pervedimais JAV doleriais. Bankas paaiškino, kad, atliekant mokėjimą užsienio valiuta (JAV doleriais), lėšos keliauja per skirtingus bankus korespondentus, kurie gali nurašyti savo mokesčius, tačiau bankas neturi galimybės nustatyti, koks konkrečiai bankas korespondentas ir kokio dydžio sumą nurašo už atliekamą piniginių lėšų pervedimą. Nagrinėjamo ginčo atveju bankas nustatė, kad 15 JAV dolerių mokestį nurašė banko korespondento bankas.

Atsižvelgdamas į tai, kad pareiškėjui netaikė jokio mokėjimo pavidimo įskaitymo mokesčio ir iš pareiškėjo banko sąskaitos lėšų nenurašė, bankas prašė pareiškėjo reikalavimą atmesti kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a :

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Kaip matyti iš pateiktų duomenų, ginčas tarp šalių yra kilęs dėl pareiškėjui pritaikyto 35 JAV dolerių bankų korespondentų komisinio atlyginimo, pareiškėjui pasirinkus mokėjimo operaciją užsienio valiuta – JAV doleriais.

Atkreiptinas dėmesys, kad mokėjimo paslaugų teikėjas visada žino tik jo paties taikomo komisinio atlyginimo dydį. Dėl minėtos priežasties praktikoje galutinė taikomų komisinių atlyginimų suma paaiškėja po to, kai pradedamas vykdyti mokėjimo nurodymas ir mokėtojo bankas iš kitų mokėjimo nurodymo vykdymo procese dalyvaujančių mokėjimo paslaugų teikėjų gauna informaciją apie jų taikomus komisinius atlyginimus.

Mokėjimo paslaugas, jų teikimo sąlygas ir informavimo apie šias sąlygas reikalavimus reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas (toliau – Mokėjimų įstatymas). Mokėjimų įstatyme (atliekant aptariamą mokėjimo operaciją galiojusio Mokėjimų įstatymo 2 straipsnio 15 punktas) komisinis atlyginimas apibrėžtas kaip atlyginimas, kurį mokėjimo paslaugų vartotojas turi mokėti mokėjimo paslaugų teikėjui už mokėjimo operaciją ir (arba) su ja susijusias paslaugas, su mokėjimo sąskaita susijusias paslaugas arba kuris yra susijęs su šiomis paslaugomis. Taigi, komisinis atlyginimas suprantamas kaip mokėjimo paslaugos teikėjo taikomas atlyginimas už jo teikiamą paslaugą. Bankas Lietuvos bankui pateikė duomenis, iš kurių matyti, kad, bankas už lėšų įskaitymą į pareiškėjo banko sąskaitą jokio komisinio atlyginimo netaikė. Banko pateiktais duomenimis, 15 JAV dolerių komisinį mokestį pritaikė bankas korespondentas CITUS33, o likusį 20 JAV dolerių – kiti bankai korespondentai.

Mokėjimo įstatyme nustatyta mokėjimo paslaugų teikėjo pareiga iki bendrosios sutarties sudarymo arba prieš pateikiant pasiūlymą sudaryti tokią sutartį mokėjimo paslaugų vartotojui nurodyti mokėjimo paslaugų teikimo sąlygas, tarp jų ir taikomą komisinį atlyginimą. Mokėjimų įstatyme (atliekant aptariamą mokėjimo operaciją galiojusio Mokėjimų įstatymo 16 straipsnis) nustatyta, kad mokėjimo paslaugų teikėjas iki mokėtojo pagal bendrąją sutartį inicijuotos atskiros mokėjimo operacijos vykdymo pradžios mokėtojo prašymu privalo suteikti informaciją apie mokėtiną komisinį atlyginimą ir nurodyti, kaip išskaidyta komisinio atlyginimo suma. Atsižvelgiant į tai, manytina, kad mokėjimo paslaugų teikėjui (šiuo atveju – bankui) nėra privaloma papildomai (pakartotinai) iki kiekvienos pagal bendrąją sutartį inicijuotos mokėjimo operacijos vykdymo pradžios suteikti informaciją mokėjimo paslaugų vartotojui apie minėtame straipsnyje nurodytas sąlygas, apie kurias jis jau buvo informuotas pagal bendrąją sutartį, nebent jis atskirai to pats paprašo.

Iš Lietuvos bankui pateiktos tarp pareiškėjo ir banko 2018 m. kovo 14 d. sudarytos Riboto naudojimo sąskaitos ir jos valdymo sutarties (toliau – Sutartis) 3.2 papunkčio matyti, kad, pasirašydamas ją, pareiškėjas papildomai patvirtino, jog yra susipažinęs ir sutinka su neatskiriama banko sąskaitos sutarties dalimi esančiomis bendrosiomis taisyklėmis ir Mokėjimo paslaugų teikimo sąlygomis. Mokėjimo paslaugų teikimo sąlygų 3.1 punkto 17 papunktyje nustatyta, kad banko paslaugų ir operacijų kainynas (toliau – Kainynas) kartu su visais pakeitimais ir papildymais yra sudedamoji sutarties dalis, su juo galima susipažinti banko interneto tinklalapyje arba banko klientų aptarnavimo padaliniuose. Kainyne yra nustatyta, kad „SHA mokesčius moka abu ir mokėtojas, ir gavėjas: klientas moka banko mokesčius, gavėjas moka gavėjo banko ir korespondento / tarpininko banko mokesčius (šie mokesčiai gali būti nurašyti nuo pervedamų lėšų).“

Kaip minėta, Mokėjimų įstatyme nėra nustatytos pareigos bankui informuoti paslaugos

gavėjus apie kitų mokėjimo paslaugų teikėjų komisinius atlyginimus, todėl bankui nekyla atsakomybė ir už tokios informacijos teikimą. Vis dėlto šiuo atveju bankas savo paslaugų gavėjams teikė bendro pobūdžio informaciją apie galimus kitų mokėjimo paslaugų teikėjų komisinius atlyginimus. Manytina, kad teikdamas tokią papildomą informaciją bankas veikė pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.36 ir 6.200 straipsniuose įtvirtintus sutarčių vykdymo (bendradarbiavimo ir kooperavimosi su kita šalimi) principus. Kita vertus, savanoriškas papildomos, bendro pobūdžio informacijos teikimas bankui nesukūrė papildomų prievolių būti atsakingama už kitų mokėjimo paslaugų teikėjų taikomus komisinius atlyginimus.

Ginčo byloje pateikti duomenys patvirtina, kad 35 JAV dolerių komisinį mokestį už lėšų įskaitymą pritaikė ne bankas, o bankai korespondentai, kurie tarpininkavo, kai pareiškėjo pateiktas mokėjimas užsienio valiuta buvo vykdomas iš pareiškėjo sąskaitos įstaigoje į pareiškėjo sąskaitą banke. Iš ginčo byloje pateiktų duomenų taip pat nėra pagrindo teigti, kad bankas būtų atlikęs kažkokius neteisėtus veiksmus. Nenustačius būtinos civilinės atsakomybės taikymo sąlygos – neteisėtų banko veiksmų, nėra pagrindo spręsti dėl civilinės atsakomybės bankui taikymo.

Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, pareiškėjo bankui keliamas reikalavimas gražinti nuo kiekvieno mokėjimo pavidimo sumos bankų korespondentų nuskaitytą 35 JAV dolerių komisinį atlyginimą atmestinas kaip nepagrįstas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X.X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl ginčo sprendimo kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu.

Direktoius

Mindaugas Šalčius